

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 " — "
Na štvrt roka — 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Majitel' a vydavatel' :

JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körút 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Do okresu žabokreckého!

Mám k vám, drahí Bratia a milené sestry okresu žabokreckého veľmi vážne slová prehovoriť.

Už viete, že bude u vás zase voľba. Vy zadržali ste sa na podiv hrdinský pri voľbe nášho p. Rakovszkého; ale však o tom ani žiaden nepochyboval, že dostavíte sa na voľbište počtom ohromným a znivočíte na minďár tú biednu židovsko-farahúnsku stranu. No sláva, večná Vám všetkým za to! Vy ste tiež jedna drahocenná perla toho krásneho venca nitranských ľudových okresov, ktorý statná Prievidza začala všetkým Nitrančanom pliesť okolo víťazoslavných čelustí.

Človek by si myslel, že keď raz nepodvratne dokázali ste svetu celému, že ste vy ľudáci s telom i dušou, že ste vy bojovníci naši vzmužili, tvrdí neodolateľní jako mocno stavaný hrad na skale ozrut-

Dr. Franc Major.

nej — človek by si teda myslel, že židia a farahúni s ovysnutými nosiskami odľahujú ešte aj z blízkosti vašej a dajú vám pri voľbe budúcej svätý pokoj. Nuž a pomyslíte si len, veď tí milí židáčkovia vaší a farahúni ešte vždy pomysľajú na to, jako by vás mohli zpotvorit' a nahnať do osidiel svojich! Jaj, keď je to len strašná my-

šlienka tým vašim židáčkom, že už nebudú vás vedieť nahánať jako zapriahnuté voly! Vaj, vaj, váaj! veď čo bude žid robiť, keď ten sedliak zmúdre a nedá sa viacej za nosom vodiť? Čo-že budú môcť úfať si židia od svojich arcipatrnov liberálov, jestli židia nedovedú sedlač pod zástavy farahúnske?

Nuž preto upozorňujeme vás, Bratia žabokreckí, aby ste si nezľahčili! Opatrnosť nezbyva. Budete vidieť, že židia vaší pri budúcej voľbe tak najašeno budú behať okolo vás, jako by ich nech Boh chráni vred hádzal. Ba nepochybujem, že použijú sa proti Vám všetky možné a ne-

možné prostriedky farahúnske, len aby sa nitránski liberáli nemuseli tak hanbiť za svoj náležitý výprask. Lebo to treba vedieť, že liberálom ani jedna stolica neprekotila toľko mastných hrnčískov, jako práve stolica nitránska. Ach, to bol taký obrovský úder na nitránsku liberálnu stranu pri voľbách týchto, že od neho strana tá už zdochýňa a niet nádeje, že by sa ešte kedy na nohy postavil vedela.

Teda bude u vás borba tuhá. Ale známe si vás: *aj u vás budeme mať obce čisté, ktoré pôjdu si pod bielu zástavou*, jako to bolo v susednom okrese prievidzskom. A či môže byť väčšia sláva pre obec, nežli je sláva tej utešenej svornosti ľudovej, že stojíte si chlap do chlapa jako ozaj Bohu posvätené vojsko voľakedajších križových rytierov? Či nebudú vám závidieť židmi znivočené obce slávy tejto, bo oni takej ani snád úfať si nemôžu?

Prosíme Vás, drahí Bratia, majte sa len na pozore. Viete jaký je žid, že je príliš trúfanlivý. Aj vaši židia verejne vycerujú sa, že za peniaze a slopanicu tak si vás dostanú na retiazku, jako vyhladovaného junca za senom. No pekný pochop majú o Vás tí židia, to je už pravda! Židia si myslia, že keď hen v Tenčiansku, v Spiši a v Šáriši dali sa naši schudobnelí dobráci naplašit a pokúpiť a premnohí aj za pohár smradu zpotvorit; nuž si myslia, že ten «hlúpy» (jako vám nadávajú) sedliak slovenský aj vo vašom okrese len tak ľahko pôjde im za somára. No ale však len dočkajte si židia, že či vám ozaj pôjde! Keby tu nebolo vodcov, jako ich nemali naši osíralí bratia v Šáriši, no, to ešte snád dostali by ste koho-toho, ačpráve aj tomu neveríme. Ale veď naši voličia žabokreckí sú nie opustení: tu máme vodcov dobrých, bo duchovenstvo je celé na strane našej. A máme medzi gazdami takých, ktorí nielen statočnosťou ale aj rozumom prevyšujú nejedného pána «veliko možného.» A máme horlivcov ľudákov takých, že ne jeden vyplatil by kedykoľvek takého liberálneho kandidáta snád aj s dlhami jeho. V Chinoranoch, v Nedanovciach a inde dozajista by vám ukázali, koľko tu takých horlivcov našich máme. Nuž a židia a farahúni *takýchto mužov úfajú si zakúpiť či peniazmi či smradom?* No kto na to by veril, tomu iste už Pán Boh z rozumu pomáha!

A veru sa vy drahí Bratia naši ani nedajte

mýliť a klamať nikomu. Za Vami nemá nikto čo behať; však keď kandidáta liberála počuť chcete, to si ho pôjdete počúvať, ak sa vám páči. Ale aby kadeaké obludy natískali sa vám do vašich poctivých príbytkov, to už strpeť nemusíte. Ba keď sa vám po dobrotky nestratí z očí, však si najdete spôsob, jako ho z domu vykúriť.

Ale nesmiete veriť ani v tom páde nikomu, jestli hovoril by o sebe že je ľudák. Prosím vás! dnes žid sväte obrázky predáva, hltá slaninu; nuž veru nebol by div, keby sa voľáky žido-liberál aj za ľudáka pretváral. Viete, to je už taký kšeft židovský. Ale ľudová strana zná si svojich, a títo poznajú zase ju: ona vám pošle kandidáta, pravého ľudáka a to ešte chýrečného ľudáka v osobe *dr. Franca Majora*. Čo je on za chlapa, dočítate sa to v článku nasledovnom. A veru musíme povedať, že okres žabokrecký má akési šťastie: najprv mal Rakovszkého, muža ľudáka slávneho za kandidáta a teraz bude mať zase *dr. Franca Majora*: teda najlepšie sily ľudové rozvíňujú si u Vás zástavy svoje.

Ej, bračekovci, s dr.-om Francom Majorom musíte poraziť tých farahúnov zase len tak víťazoslávne. Márne to bude všetko s tými huncútstvami: Farahúni budú sa museť privykať pomaly na to, že aj sedliak si vyplní svobodnú vôľu. Všetci sa oni na tom sedliackovi dosť natyranili, keď zaobchodili s vami horšie než s hovädom. Teraz pravda budú vás prosiť a sa vám do očí strkať. Ale či sa vám nehnusia? Nech sa celý liberalizmus prepadne aj so všetkými židovskými poriadky trebárs na dno pekla horúceho: my už budme len tými ľudákmi i preto zavolajme si zo srdca:

Sláva strane ľudovej!

Nech žije dr. Franc Major!

Edvard Sándorfi.

Dr. Franc Major.

Prv než stal sa ablegátom, bol už mužom veľaslavným, ako hlavný lekár a direktor jednej nemocnice. Ľudová strana môže si v opravdu za šťastie považovať, že hneď pri jej vzniku bol najpríčinlivejším horliteľom jej *dr. Franc Major*. Povaha muža tohoto je: neustála činnosť podobná živému striebru; je on v tom najlepšom smysle slova opravdivý «všadebol» tam, kde jedná sa o nejakom prospechu veci katolíckej. Sám Otec Svätý vyznačil ho križom rádu sv. Hrobu. Keď bojovali Gréci proti Turkom, dr. Major nemal miesta a šiel na pomoc kresťanom Grékom proti pohanským Turkom na bojište. Kráľ Grécky daroval mu za to odznak «rádu Spasite-

lovho,» a viacerí kráľi pochválili ho. Je podpredsedom centruma spolkov kresťanských a predsedom katol. ľudového kruhu peštianskeho.

Myslíme, že on a Rakovszky rečnili na sneme najčastejšie. Čo týče sa jeho snemových rečí, on zvlášte za malohospodárov a malopriemyselníkov sa ohlasoval: takéhoto smeru reči povedal na sneme až 184. Neprestal žiadať odanenie bursy a zníženie dane roľníkov. Úhlavným nepriateľom bol vždy všetkých úžerníkov, preto žiadal lacný úver pre hospodárov a remeselníkov a bojoval za zničenie toho sabat iparu dľa ktorého dovoleno je hocakému Trulovi židovi prevádzať priemysel, ak len peniazmi stačí vyžrat našu bedač remeselníku. Keď bola obštrukcia proti zlopestnému Bánffyemu, on tiež statne narážal naňho, ozaj ako taký sršeň: ved *nebolo toho dňa*, že by nebol rečnil dr. Major proti nemu. Podobne aj pri pojednávaní o spoločnosti «Adrij» vyznačil sa dr. Major, ktorý z príležitosti tejto 18 rázy rečnil a niektorou dlhou rečou svojou vyťahoval celé obdobie pojednávania sám, tak že po ňom už nemal času niekto iný rečniť. — Dr. Major je človek veľmi dobroprajný a milý, ale katolíkom nadovšetko. On si veru zajde aj putovať pekne pešo, holou hlavou medzi ostatnými — nuž toho hľa u iných «pánov» nezkusujeme.

Teraz bude kandidátom ľudovej strany v okrese *žabokreckom*, pretože pán Rakovszky podrží si svoj starý okres v Čorne. Takého znamenitého muža dostať za kandidáta značí toľko, že voličov *žabokreckých* považuje si strana za neohrozených hrdinov, ktorým treba tých najlepších našich posilať. Nuž, hore sa Bratia, ukážte svetu, že nie ste horší od Prievidzanov, Hlohovčanov, Oravanov a iných.

POLITICKÉ CHÝRY.

Dohlas k voľbe v Ružomberku.

Dostali sme nasledovnú správu: V okrese našom išla ľudová strana s najlepšimi výhľadmi do volebného boja. Katolícke duchovenstvo jednomyselne a horlive stalo si pod zástavy ľudáka Palugyay-a, bývalého podžupana liptovského. Tým väčšiu mali sme nádej, bo za Palugyay-a aj bratia Evanjelici sa osvetčili. K tomu všetkému ešte väčšmi upevnila nádej našu tá okolnosť, že aj takzvaní národnári ushovorili sa na porade svojej, že budú za ľudáka Palugyay-a. Poradu národnárov povolal bol vp. *Andrej Hlinka* farár trojsliacký. Vyš spomenuté rozhodnutie národovcov podpísal aj on a toto sa na plakátoch verejne ohlasovalo. Maly sme teda skutočne skvelé výhľady na víťazstvo. A my predsa prepadli sme, ovšem len nepatrnou menšinou. Čo sa stalo, čo nestalo, nevedno, dosť na tom, že vp. Hlinka nepodporoval Palugyay-a, bo 120-ti voličia jeho hlasovali na liberála Andala. Keby tých 120 bolo hlasovalo na nás, alebo keby aj nebolo hlasovalo vôbec, boli by sme zvíťazili. Toto nepochopiteľné jednanie svoje vp. Hlinka odôvodňuje tým, že vodcovstvo ľudovej strany urážlivo sa chovalo oproti nemu. Ale on

predsa nemal poslať ľudí svojich liberálov. Už či ako ľudák, či ako Slováč, nebol by smel dopustiť, aby ľud jeho šiel pod nekresťanské zástavy. Tak hľa utrpela u nás vec kresťanská pre osobné pletky. Medzitým možno, že budeme mať novú voľbu, lebo je pravdepodobné, že túto zrušia.

Vojna v južnej Afrike.

O tom účinku, ktorý vzbudily novšie udalosti na juhoafrickom bojišti, z Londýna píšú nasledovne:

«O pár dní už do tretieho roku vstúpi vojna v Južnej Afrike; veľká je nespokojnosť v Anglickom hlavnom meste, lebo koniec vojny ani dnes nemožno praviť. Tá okolnosť, že behom dvoch rokov jedine mŕtvých osemnásťtisíc ľudí utratili Angličania, len väčšmi zvyšuje rozhorčenie. Ani konzervatívni členovia parlamentu nezdržajú sa už ostrej kritiky. Tak člen parlamentu Winston Churchill, ktorý bol za istý čas vojenským zpravodajcom v Južnej Afrike, pri Kolenze bol zajatý ale ušiel a navrátil sa domov, na jednom ľudovom shromaždení mal prednášku, v ktorej cele otvorene vyhlásil, že situácia v Južnej Afrike nenie lepšia, ba horšia, než bola pred rokom. Terajšie polozenie bolo by možno napraviť len novšími čatami, ale pri týchto by musela byť smerodajnou jakovosť a nie počet. Churchill skritisoval vládu preto, že nezná pomery a potom doložil, že vojnu nemožno zakončiť ani hrozbami, ani proklamáciami, ale silnou armádou. Konečne za vojnu južno-africkú urobil zodpovedným Chamberlaina a Balfourta; celá farcha podujatia, hovoril, obťažuje ich plecía a ich politická auktorita a osobná úcta závisí od rozriešenia tohoto podujatia. Ostatne v anglickom ľude od istého času javí sa veľká apatia, lebo ľud už zvykol považovať vojnu za chronický stav a len na chýr väčšej porážky zavládne ním vzrušenie. Počuf medzitým i niekoľko chýrov o pokoji, ktoré však sotva budú pravdivé. Hovoria totiž, že k novšiemu vyjednávaníu o pokoj zavdala podnet schôdzka kráľa Edvarda s ruským i nemeckým cisárom. S bojišta dochodiae chýry ale podvracajú túto zprávu, lebo práve teraz je vojna v tuhom prúde. Časopisy ostre kritisujú pokračovanie Kitchenera. «Spektator» žiada, aby Kitchenera odvolali s bojišta a znova poslali ta lorda Robertsa.»

10. t. m. minuly dva roky, čo sa vojna medzi Búrmí a Angličanmi začala. Anglicko vyhralo z tejto vojny to, že ukázalo svoju slabosť, že 400 millionová ríša nevládze si spomôcť s národom, ktorý nepozostáva ani zo 400 tisíc duší, ale ktorý národ vie si oceniť svoju vlasť, svobodu vlasti a preto každý, či starý či mladý bojuje opovrhnutím života za svoju vlasť. Búrske vojsko má pozostávať ešte zo 27,000 chlapov a pretože sú títo rozprchnutí a len vtedy napádajú nepriateľa, keď vidia, že mu poškodiť môžu, tak vojna si ešte potrvá.

Pút na Maria Štein.

Na vedomie Vám dávam milí Bratia a Sestry v Kristu, že z *Jozefovského* chrámu usporiadame pút do Maria Štein dňa 20-ho októbra. Pút povedie vel. pán *Ján Bundala*, kde bude mať svätú omšu a kázeň. — Jestli bude špatné počasie odloží sa naša slovenská pút na 27-ho októbra. Upozorňujeme našich milých Bratov a Sestry tak v Budínpešti jako aj na okolí, by nestažovali si pripojiť sa k našej púti čím väčším počtom.

Vincenc Jonec, spevár.

Ohlas

k voličom okresu stupavského.

Radost a slávu víťazstva ľudovej strany v Stupave už tretí raz nám prekazili tí, ktorí prišahou sa zaviazali, že voľbu spravodlivo a nestranne prevedú. Keď videli, že naša strana má šesť hlasov väčšiny a záverečná hodina už minula, pod nemiestnými záminkami odopreli vyhlásiť nám prajný výsledok voľby. Za to sa síce musia pred súdom zodpovedať, no ústredný volebný výbor z tej príčiny znovu vypísal voľbu na 24-ho tohoto mesiaca.

Tú radostnú zástavu ľudovú, ktorú som z lásky za ľud môj s veľkou obetivosťou a vašou bezzisťnou podporou k víťazstvu priviedol, nikdy neopustím, znovu vám ju predostieram a vyzývam Vás, aby ste ju dôverou rozvinuli a pod ňu ešte väčším zápalom a počtom sa sdrúžili. Neohrozenou zmužilosťou a smelosťou prídite zase do Stupavy bojovať za tie kresťanské zásady, ktoré ľudova strana na zástave má napísané.

Dvakrát nás vzdor náramnej väčšiny utlačili tou nesvedomitou násilnosťou, že nás volebného práva s diabolskými vymyslenosťami jednoducho pozbavili. Pri poslednej voľbe už nemohli tak nespravodlivo pokračovať, trebárs i teraz málo chybné vyslovenie mena môjho bolo dostatočnou príčinou k odmršteniu hlasu; keď ale videli, že jejích liberálneho kandidáta ani s najväčším protizákonným nátlakom k víťazstvu priviesť nemôžu, pod falošnými zámienkami a príčinami voľbu zastavili, aby takto znemožnili vôľu zrejmej väčšiny, domnievajúc sa, že týmto spôsobom odstrašia ľud od ďalšieho súčastenia sa na voľbe a tak vyslanecký mandát popustí zase liberálom.

Drahí voličia! Včul v záujme poriadku k Vám hovorím. Nepriatelia nám výčitky robia, že sme zákony nezachovali pri voľbe; lež ani doma, ani na volebnom mieste žiadnu chybu a nepravosť na nás dokázať nemohli a ani nemôžu. Preto vás zase prosím, držte sa vo všetkom poriadne, slušne a pokojne tak, jako sa na spravodlivých ľudákov svedčí. Ukážme, že sme najvernejší dietky našej drahej vlasti a všetky zákony sú nám sväté.

Hore teda so zástavou ľudovou!

So zmužilou udatnosťou vstupte znovu do boja vy stupavskí a mástskí voličia ľudáci, ktorí

ste jak levy neohrozene bojovali oproti nátlakom vám so všetkých strán hroziacim! Na vás hľadia vonkajší voličia.

Hore s tou ľudovou zástavou vy Zohorania, ktorý ste tak krásny príklad vytrvanlivosti a pravdou kresťanského smýšľania preukázali!

Láb, Hochštetno, Jakubov, Štvrtok, Malackij, Kiripolc, Kuchyňa, Pernek, Jabloňov, Lozorno, Lamač, Mariathal, vás není potrebné znovu upomínať na vaše presvedčenie a dôveru k ľudovej strane, prídite ešte väčším počtom na voľbu dokázať p. liberálom, že víťazstvo ľudovej strany prekaziť nedáte!

Bistričani, Dubrovčania, Uhorskovesčania, vy ste hovorili, že srdce vaše není liberálne, len slovo dané p. Komlóssymu vás viaže. Včul máte príležitosť preukázať, keď vás už slovo viac neviaže, že ste až po dnes v tom silnom presvedčení, ktoré ste k zástave kresťanských zásad dokázali roku 1895. pri tej ukrutnej, život ľudský nešetriacej voľbe.

Hor sa ľudáci okresu stupavského, bez všetkej bázne, otvoreným a veselým čelom dokážte to 24-ho, čo ste 2-ho dokázali, že pravda je pri nás, a dokážte, že násilnosti, liberálov na vašej zmužilosti, jako na skale sa stroskotajú.

Boh nedopustí, aby pravda naša potlačená bola; od vás ľudákov závisí, či víťazstvo 24-ho slávnejšie bude, jako to 2-ho. Viem, že nádej mňa nesklame, lebo poznám vás, jako takých, ktorých ani dar nezvedie, ani hrozba neskloní.

Chyťme teda všetci do ruky tú zástavu kresťanských zásad a s obapolnou vytrvanlivou udatnosťou, silnou nádejou a láskou privedme ju 24-ho ešte k väčšiemu, slávnejšiemu víťazstvu.

Hlásajte radostne po celom okrese: *Nech žije ľudová strana!*

V Thebenskej Novej Vsi, 8-ho okt. 1901.

Ján Trubíný.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Kreštan» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čim viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu :

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Pozorujte!

budete mať pekný nový Kalendár!

P. vydavateľ «Listov sv. Antona» nahovoril mňa, aby som mu pomôhol zostaviť nový slovenský Kalendár pod názvom: «Veľký Obrázkový Kalendár Svätého Antona Paduanského».

Ponevác tu v Pešti pravdepodobne zaniknú dva slovenské Kalendáre (Sväto-Štefanský a Veľký Kresťanský) a ponevác presvedčil som sa, že nový tento Kalendár má byť nie len raz tak veľký, lež aj dľa zovňajška tak vkusne tlačený u Sv.-Štefanského spolku, že takého Kalendára naši slovenskí katolíci ešte veru nemali: nuž pre tieto príčiny vďačne podujal som prácu zostavenia Kalendára. Vymienil som si však nasledovné:

1. Aby sme podali v ňom články najlepších našich katolíckych spisovateľov. Z tohoto ohľadu sme už z čiastky zabezpečení, bo nám jednotliví páni spisovatelia svoje príspevky už doposlali a kalendár je už v práci tak, že najneskôr o 14 dní vyjde z tlače.

2. Keď pozrete doterajšie Kalendáre peštianské, nápadné vám musí byť, že na konci tých Kalendárov jesto všeliakých oznamov mnoho a mnoho, hádam aj vyše sta. A tie oznamy vychvalujú obyčajne kadeaké viedenské židovské obchody, alebo apatikárske sprostosti, ktoré ani fajku dymu nestoja. Prečo bolo tých oznamov toľko v tých Kalendároch? Len preto, lebo za tie oznamy *dobře platili* patriční kšeftári, teda vydavateľ Kalendára mal z toho znamenitý zisk. Preto stalo sa, že na pr. teše aj v «Lurdskom Kalendári» boly aj také oznamy, v ktorých sa hnusné, nemravné veci alebo lieky odporúčaly. V našom Kalendári *nesmie byť žiadnych takých oznamov*. My nechceme sprostosti odporúčať ľudu a ho na daromnicu zavádzať. Na miesto toho ale prosíme *všetkých čestných kresťanských obchodníkov slovenských*, aby doposlali na niž udanú adresu svoje oznamy; *my len jejích obchody chceme odporúčať* a za cenu takú, aby sa tlač a papier vyplatil. My už vyzvali sme jeden ráz našich kresťanských obchodníkov o toto, no bolo márne, bo kresťan je do všetkého farbový i vtedy, keď jedná sa o jeho dobro.

V 10.000 kalendároch byť oznámeným je zajiste nemalá výhoda pre človeka obchodníka. Prosíme teraz *kohokol'vek*, ak zná poctivé kresťanské obchody, ktoré môhol by svedomite odporúčať, nech zašle nám ich na nižudanú adresu, my si chceme svojich i zdarma odporúčať. Kalendár bude stáť 60 hal. a dáme ho tlačiť desať tisíc kusov, ktoré minúť sa musejú, bo ináč nebolo by možno dať kalendár tak veľký za tak lacnú cenu. — Z tlače vyjde začiatkom októbra. Prihlásiť sa možno už dnes na niž uvedenú adresu.

Kreštanští kupci teda, nezameškajte prečítať si tento oznam!

Administrácia: «Listy sv. Antona»,
Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28/a.

Pár slov o kňazských majetkoch.

Velmi často počuť výkriky od židov, od kalvínov, ba aj od takzvaných «dobrých» katolíkov (aby ich čert vzal!) jedným slovom od nenásiteľnej a bezočivej hladošskej liberálnej čriedy, že by čas bol katolíckym kňazom majetky shabať, že takýmto spôsobom krajina tak ohromnú summu peňazí by dostala, s ktorými nie len ohromné dlhy svoje by bola vstave vyplatil, ale aj chudobe by pomohla.

Neni dávno, čo takzvaní sociáldemokrati, vlastne židovskí a farahúnski povalači, ktorí by radi nič nerobíť a za cudzie pána hrať, vydali svoj volebný ohlas, v ktorom medzi inším odobranie kňazských majetkov žiadajú. Možná vec, že aj z vás ct. čitateľa doktorí si pomyslel na podelenie oných majetkov. Ja ale to vám poviem. *s akým právom môže štát*, ináč krdel závistníkov, darebákov a neznejbohov *kňazom majetky odobrať, tak podobne môžu bárs ktorého obyvateľa krajiny o jeho vlastnosť olúpiť*. To by zbojstvo bolo. Takýmto spôsobom kmíni pracujú.

Zberba, ktorá na majetky katolíckych kňazov číha, to vytrubuje, že však je to krajinské, že štát — t. j. liberáli — celkom zákonite zachodí, keď svoju vlasťinu z kňazských rúk odoberie:

Na toto podliactvo za odpoveď na krátce vám rozpoviem — bárs ste to mnoho rázy počuli — jako povstaly kňazské majetky, ktoré lotrom pekel-

ným oči kolú a jako by to s nami vyzeralo, keby liberáli zbojstvo toto previedli.

Ako vám je známo, katolícka viera v našej krajine 900-ročná je (síce Slováci o mnoho prv ju prijali ako Maďari.) Prvý a najväčší hlasateľ bol svätý Štefan kráľ. On priviedol pohanských Maďarov pomocou cudzých kňazov do cirkvi katolíckej. On založil prvé biskupstvá a v Ostrihome arcibiskupstvo. Staval kostoly a kláštore. Každému biskupstvu, kláštoru a kostolu daroval pozemky, o čom listinu vystavil a vlastnoručne podpísal, *čo aj dnes má takú platnosť, ako keby to bolo v gruntovnej knihe naznačené.* Príklad tohoto svätého kráľa aj iní králi za stá a stá rokov nasledovali: Skoro každý daroval čo-to kňazom. Ba našli sa pobožní a majíci katolíci, ktorí podobné dary dávali kňazom. Inšie ani nemohli dať. Peňazí v tom čase málo bolo, tým viac pozemkov, lebo krajina tak veľká — ba bol čas keď aj väčšia bola ako dnes, a obyvateľov málo, najmä po tatárskom plienení a tureckých vojnách.

No a jaké služby boli povinní robiť kňazi za tieto kráľovské dary?

V tom čase jedine kňazi boli učení ľudia. Svetskí nedbali o výučbu. Mnoho a mnoho bolo takých, ktorí ani len literu nevedeli napísať a veru boháči boli. Nebolo zapotreby učiť sa im. Úradov, ktoré dnes tolko tisíc a tisíc panákov a všeliakých hladošov zastupuje, nebolo, a ktoré boly, to zväčša kňazi zastupovali. Teda nie len cirkevné povinnosti konali, nie len mládež vyučovali, ale boli sudcovia, kráľoví radcovia, v čas vojny pod zbrojou stáli, biskupi však sami viedli vojsko, ktoré za svoje peniaze vystavili. Už z tohoto vidíte, že kňazi za majetky veľké služby konali.

Dobre, hovoria Farahúni a všetka lumpácka zberba, to bolo volakedy. Dneskajší čas ale kňazi sú oslobodení od vojančiny, krajine žiadne služby nekonajú, teda sem s majetkami! Králi nemali pravo krajinské majetky darovať! Toto je obecná vlastina. Takto vyblakujú hladoši liberálni a s tým kortešujú.

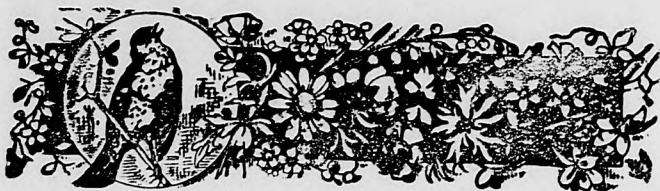
Prosím vás, nedajte sa mámiť, ale sa pýtajte, že grófi, baróni, veľkostatkári a zemani ako prišli k majetkom? Tým istým spôsobom čo aj kňazi. Svätý Štefan obyvateľov krajiny na štyri triedy rozdelil, a síce: hlavné kňazi, veľmoži, zemani a poddaní t. j. sluhovia pánov, ktorí ani práva ani žiadne majetky nemali. Tieto štyri triedy až do

roku 1848. jestvovaly. Vtedy vypovedal zákon rovnoprávnosť. Prestala pánština a poddanstvo. Už prvý kráľ náš jak kňazom, tak *aj pánom daroval pozemky.* Doktorému také, že aj stotisíc jochov obsahovali, menším jednu, dve, alebo viac obcí. V tom čase nebol takzvaný «štát», ktorý so všetkým vládne a všetko prehltnie, vtedy nebolo liberálov, ale bola kresťanská Uhorská krajina a panujúca katolícka viera. Krajinu riadili katolícki veľmoži a kňazi. Kráľ so všetkým vládne. Vernému dal, zradcovi odobral majetok. V tom čase každý kráľ mal toto právo, ba aj vtedy žil s ním, keď volaktorá rodina pánska vymrela; jej majetok daroval tomu, ktorý hodným sa stal toho. Na príklad kto sa vo vojne vyznačil, porazil dakého značného nepriateľa, preukázal osobné víťazstvo, preukázal vernosť oproti kráľovi, nejakú inakšiu službu mu vykonal alebo niečím sa mu zavďačil. Za tieto dary páni tú povinnosť mali, že včas vojny oproti nepriateľovi išli na svoje útraty. Majíci však — tak ako aj biskupi — najali vojsko (žoldnierov) primerano k majetku, a pod svojou zástavou ho viedli do boja.

Z tohto vidíte, že zemskí páni za menšiu službu dostali väčšie majetky, ako katolícki kňazi. a bárs aj tieto kolú oči tým, ktorí z ukradeného by sa radi hostili, na ne tak nečihajú, ako na kňazské. Potom zemský pán slobodne vládne svojím majetkom. Môže ho predať, medzi deti podeliť, ale kňaz nemôže, lebo *to není jeho vlastina, ale je to majetok cirkve katolíckej.* Keby ich liberáli shabali, tak okradnú všetkých katolíkov. A to len nedovolíme nikdy! Čo lumpi sa budú deliť s našim majetkom? My ver' to nepopustíme z ruky, čo sa čo bude robiť! To by bol oplán a befár, ktorý by k tomu privolil!

To viete, že sedliaci od toho času, ako nastala naša krajina až do roku 1848. poddaní boli. t. j. žiadnej slobody a žiadného práva nemali. Nevládali majetkom, ale podrobení boli pánom svojim, ktorým všetky domové a polnie práce za darmo konali, z úrody deviatu, kňazovi však desiatu čiastku platili. Mimo tohoto len oni platili krajinské porcie. Roku 1848. vyslobodili sa z poddanstva a dostali práva, len že nie za darmo. Ich páni vynáhradu dostali za stratu, ktorú skrze ich práva a slobodu trpeli. Tedy sedliaci veľmi draho prišli k slobode a k pozemkom ktorými slobodne vládnu.

(Pokračovanie nasl.)

BESEDNICA.

List žilinských tecniek o voľbe ablegátskej.

Lúby a drahý Cvajfúsko!

Ešte sme sa my cecinky žilinské nikdy takej hanby nedožily ako včul. Večítá to hanba pre nás a pre naše dzeci. Len si pomysli, tá veľká oduševnenosť, ktorá sa bola vtedy objavila, keď ľudová strana povstala u nás v Žiline, v tých našich starobyľých «Zadkoch» (zadné bývania a izby) celkom zosmráda a porušenie vzala. Naši mužovia, pred tým «ľudáci» poschovávali sa, keď mali hlasovať na ľudovú stranu, a statočné dané slovo svoje ukrili si vo svojich «zadkoch» kde sa im podobne zosmrádilo. Len si pomysli, ten môj starý čert, keď sa ti on schoval medzi plevy za komin od strachu! Tvój švagr Lakomec vbehol pod koryto medzi otruby pre ošípané. Ujčok náš pisárik Chleborád skočil do jedného starého vreca, v ktorom jeden židáčik mával handry a perie husacie. A vieš čo sa ešte neslýchaného stalo? Jeden intelligentný panák schoval sa v kostole do organov medzi mechy a píšťale a celý deň a noc tam skrity spal. Ráno sa ani nemôhlo pod omšou na organe zahrať, lebo mechy nedúchaly a píšťalky boli zapchaté; v jednej bol širák strčený a do druhej zase ruku vopchal od strachu, by ho nemohli vytiahnuť ztadiaľ, až by ho ľudáci našli. Pomysli si, to je paráda! V zime našli už po píšťalách organových poschovávané lastovičky, nedopierov, pavúkov ba aj sovu, ale slobodného krajinského voliča ešte nikdy, až včul pod voľbami.

My sa síce na zbytok nečudujeme tomu, lebo premena charakterov pôsobí slabosť; slabosť ale zplodí strach a strach ale premení človeka na div sveta; lebo vieš že keď kto dostane laxírku od strachu, ten opadne veľmi nie len na tele ale aj na silách duše a v slobodnej vôle.

Keď prišla tá mania a najašenosť premienaf mená ľudom, obcám a ulicám, a keď aj našim patriarchálnym, poctivým, starobyľým, žilinským «zadkom» (zadné izby ve dvoroch) ktosi premenil meno na «Strachoprđ-körút» a hnojovým uličkám našim zase dal meno: «Bazaličkovy-šugár-út;» vtedy naša nebohá babka stará Drmlová — nech jej tam Pán Boh dá sladkého odpočínutia — toto vždy hovorievala: «Dzeci moje, dzeci, toto k ničemu dobrému nevedie. Uvidíte, uvidíte; naše «predky» majú už páni židáci s celým obchodom, naše «zadky» stratily už z ceny a z vážnosti; naše drahé kapustníská zastavali noví obyvatelia s novými domami, nám nechali len «strachoprđ-körút» po ktorej naši vnukovia a zúbožení od strachu synovia sa budú potáčať a očakávať budú, že

keď Spasiteľ na pokúšanie diablové nechcel kamene premeniť na chlieb — že liberalci premenia kamene, s ktorými ten strachoprđkorzó a körút je vydláždený — komu na chlieb, komu na mäso, komu na službičku alebo na iný priemyselnicový zárobek. Sluby sa sľubujú a slabúsi od radosti sa skrývajú, by jích radosť ľudáci nevideli a im nezávideli.

Pomysli si Cvajfúsko nás! ešte aj môj starý svokor Chapkes na studničkách robí pohyb, by sa tam vystavil veľkolepý kúpeľ, že on pri ňom dostane «licenciu» pre sprostých ľudákov, a že si vystaví tam šenk ľudový, lebo vraj ti najviac podporujú šenky, bárs im tam aj nadávajú do somárov sprostých. Čo povieš na to?

Aj ti poviem novinu: Na tom mieste volebnom na ktorom zákonite vykázaní stáli ľudáci, tam vystavili hneď aj úrad tak zvaný «puncirungs-amt» v ktorom vbijú štempel na striebro či je echt, aby voľakoho neoklamali. Ľudová strana nemá striebra je chudobná, teda ani nemôže vtlačať štemplo na striebro, ale štemplovala ľudí, ktorí sa chceli presvedčiť či sú echt liberáli. Prišiel-li kto do ľudového puncirungsamtu tam vtlačili mu náležitý štempel kde si žiadal: na hlavu, na lopatku, na nos, na ucho a nahrbát najviac, a poslali ho štemplovaného ako echt liberálca ku svojim gazdom, aby videli, že majú cenu.

Náš starý ujco Šapsel sám nevedel, či je echt či nie echt, išiel do ľudového štemplového úradu a tam si dal viac štemplov na hlavu, na chrbát vybiť, až mu konečne žandár povedal, že toľko štemplov mu nie treba, ponevác je on echt zo zlata, a tak dost mu je jeden čo dostal na hlavu; a s tým uspokojený išiel si piva zapíť od strachu a proti laxírke. Afrikanskí Búri keď chytili na svojom území Angličana vypálili mu štempel a znak na rameno, aby viac ku nim neprišiel, ináč až príde druhý raz, že bude s ním zle. Naši Búri tiež vypaľovali štemplo našim Angličanom po chrbátoch, jestli ktorý prišiel huncútstvo robiť a volebný zákon vysmievať.

Cvajfúsko! Keďby si bol videl dva tie tábore: ľudácky a liberálsky, hneď by ti bol na mysl prišiel súdny deň tak ako aj nám. Na jednej strane na pravej boli veriaci so svojimi duchovnými — nebol medzi nimi ani len jeden nepokrstený. Na druhej strane na ľavej stála samá miešanina pokrstených a nepokrstených a títo boli v prevahe tak ako aj inde bývajú. Boli mnohí, ktorí sú zlí katolíci a nadávajú kňazom, cirkvi, biskupom, a z náboženstva robia posmech — medzi nimi nebol ani jeden duchovný, boli bez neho — boli teda na tej stránke, ktorá uviedla cibilný sobáš a ktorá to povedala, že človek nemusí mať viery. Teda tí katolíci prisviedčali a prisviedčujú, že stav manželský nie je sviatosť, ako to učí cirkev. Boli, ktorí nadávajú ľudákom, ale ich peniažky radi vidia keď u nich pijú a čo kupujú a ľudákom do sprostých nadávajú, do bláznov a somárov, a predsa radi vidia týchto somárov a bláznov a ich peniaze na ktorých tučnejú.

My cecinky žilinské do povahy berúc takéto hranaté pomery, sme uzavrely nasledujúce:

1. Aj my ženy žiadame byť emancipované ako sú židáci, lebo aj my máme zásluhy o štát; dochovávame vojakov, úradníkov a ministrov; bez nás žien by nebol žiaden štát, a preto aj my žiadame voľby a hlas a to všeobecný a tajný, aby sme sa nepobily voľfaktorá za toho lebo za oného až by sa nám ktorý zalúbil. My budeme však hlasovať len na židákov, by oni povýtýskali pánov našich zo snemu, ako ich už pomalý vytískajú z lepších úradov; a keď potom takí vytisnutí, hladní panáci budú o pomoc volať k ľudovej strane, by sme im pomáhali židákov vytisnúť so snemu a úradov, my im odpovieme: «nie»; vy ste nás nebránili proti nim, my všetci vás nebudeme brániť proti prevahe židákov — to je spravodlivá vec.

2. Poneváž sme navykli sa báť tej «záróri» t. j. tej poslednej voľbu zavierajúcej hodiny — ktorá býva už vo tme a vtedy sa robí jarmek, kupovanie a prezliekanie kočíšov do panských pantalónov za voličov, — žiadame, by sa táto záverečná hodina ešte pred voľbami zdržala, by sa nemôhli figle po tme robiť, hlasy kupovať a falošných voličov podstrkovať. Vtedy zajiste žiadneho nenechajú v rezerve ani v maštali zavretého ako sa to robievalo.

3. My si podržujeme výlučné právo našich zbabelých, poschovávaných manželov voličov sami potrestať náležite s metlami po ušoch, po očiach a kade zachopíme vyšľahať a povblievať; mäso im viac nevariť, nekupovať u takého mäsiara, ktorý zo strachu nechcel hlasovať, lebo mäso nemá byť ani ľudové ani liberálne, ale čisté a zdravé a vtedy sa nemá čo obávať keď je ono dľa zákona síce; nech naši mužovia žerú krúpnu kašu a slíže grisové. A poneváž páni nadávajú sedliakom, ktorí sediaci pánov krmia pečienkami, kuracinou, spravili sme si komité, ktoré bude od mesta odháňať sedliacky, keď poneseš kuriatka, mladé husky a všeličo iného pre panákov — nech jedia aj oni ako sedliaci krúpnu kašu — a sedliak bude vtedy môcť v nedeľu aspoň chutno zjesť svoju pečienku.

4. My nedáme žiadnemu panákovi kvartir v našich «zadkoch» — však keď sú takí múdri všade aj pri voľbách, — nech bývajú v sudoch prázdnych, ako býval múdry Diogenes múdre v sude — však v každom sklepe dostať lacno prázdne petroleumové súdky na bývanie.

4. My nijak nedovolíme by nám našu dedovizeň, náš drahý potok «Šivák» odobrli a pripojili k tomu kanálu-Váhu, po ktorom majú z Oderbergu parolode plávať, lebo mýto od brehov «Šiváka» by nám i tak nedali vyberať. Ani si nedovolíme po našich drahých kapustniskách by vám železnica behala zadarmo — a my potom ani kapustniska ani peniaze sme nedostali. A na studničkách nedovolíme kúpele stavať; naši premyselníci by i tak nič nezarobili, a zadarmo pracovať len hlúpy môže! Toto je náš budúci programm.

emancipovaná *Rifka Cicclesová* *
Tereza Strachoprdořová *
 mladšia *Katuša Drmlová* *
 slobodná *Anča Studničkai* *
Barbara Protišapslová *

CHÝRNIK.

Jeho Veličenstvo kráľ príde v budúcom týždni do Gödöllova a tu ostane asi za dva týždne; medzi tým príde aj do Budapešti otvoriť snemovňu. V Gödöllovských horách budú poľovačky, na ktorých s kráľom budú chodiť i jeho zať bavorské knieža Leopold a vnuk knieža Juraj.

Kráľovská pomoc vyhorencom. Jeho Veličenstvo kráľ ráčil zo svojej pokladnice darovať 1300 korún na pomoc pre tých vyhorencov obce Porubky, ktorí 1. júla t. r. vyhoreli.

Ohňohasičská slávnosť v Alčute po tieto dni vydržovala sa v prítomnosti arcikniežaťa Jozefa, ktorý je hlavným veliteľom ohňohasičov v Alčute. Pri tejto slávnosti arciknieža Jozef osobne odovzdal ohňohasičskú medailu každému ohňohasičovi, ktorý je od 15 rokov členom tohože spolku.

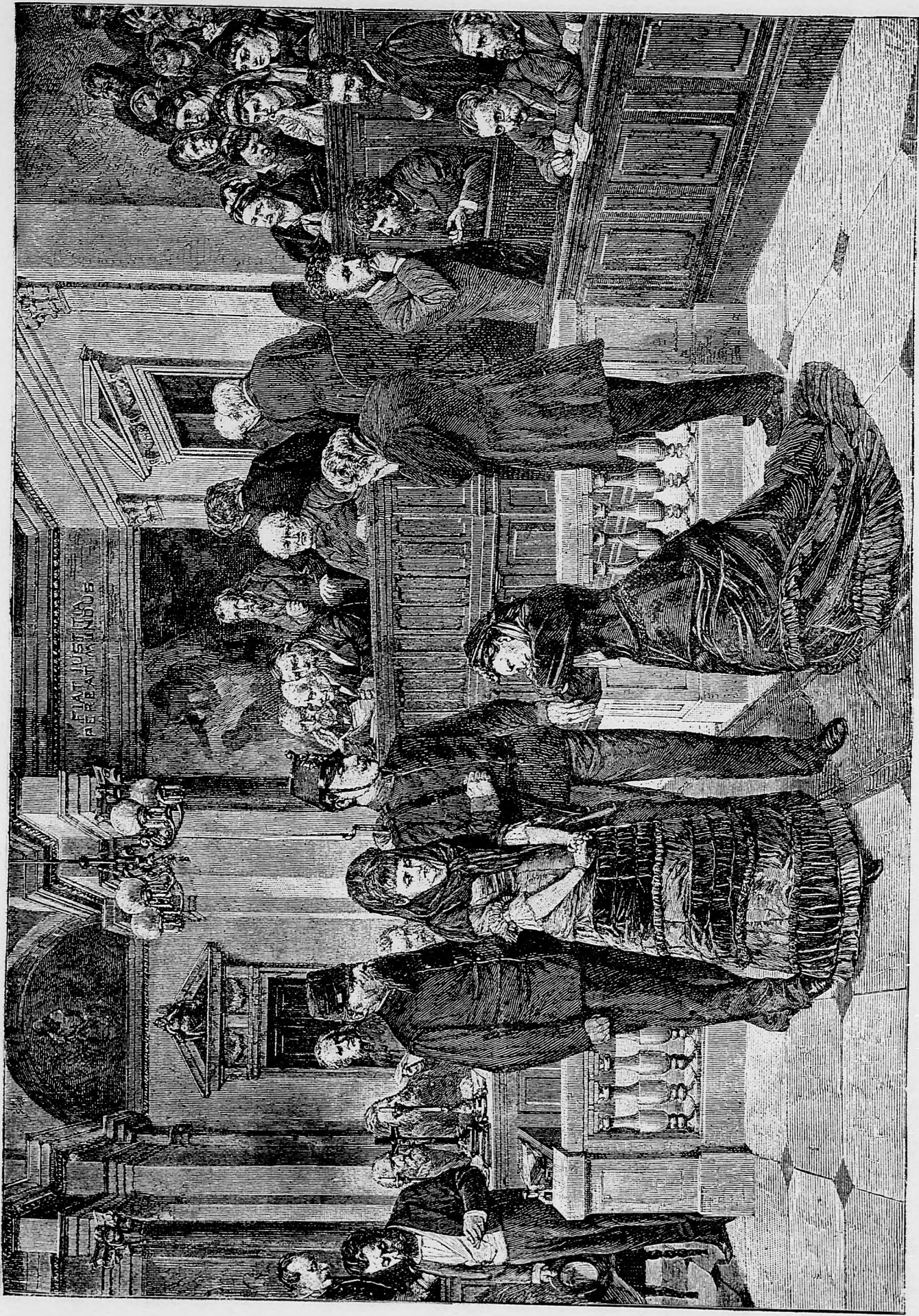
Missie na Vysokej. Z Vysokej (trenč. st.) nám píše: Preporodenie a duševné pozdvihovanie kysuckého ľudu, ktoré horlivo započali duchovní doliny tejto, prinieslo aj nám Vysočanom veľké radosti. Po missiach, vydržovaných len nedávno na susednej Turzovke a Zákopčí, náš pán farár Anton Zatkovič, aby pokračoval v nadšenom smere svojich duchovných spolubratov, započatom na celej čiare kysuckej, zavolať nám tiež troch pátrov dominikánov z Košíc, ktorí minulé dni skončili u nás svoje skvelé účinkovanie z duchapozdvihujúcim úspechom. Kto vie a videl, ako pôsobia takéto missie na náš slovenský ľud, len ten môže mať pochop o blahonosných výsledok týchže. Perom to ťažko opísať. Daj Bože, aby sme čím viacrát mali účasť v podobných duševných rozkošiach. Najbližšie majú byť vydržované missie v našom distriktu na Makove a na Staškove. Slovom s pomocou Božou začínajú sa starať o nás.

Hydinová výstava v Budapešti otvoril sa 2. novembra. Kto chce vystaviť svoju hydinu, má to oznámiť do 15. okt. u hydinárskeho spolku krajinského.

Za 13 hodín v povetří. Po tieto dni neďaleko Turčianskeho Sv. Martina sletel jeden balón, ktorý z Viedne pustili; s balónom zostúpili i traja páni, ktorí vyleteli s balónom.

Veľká jubilárna processia v Budapešti. V nedeľu popoludní o 3. hodinách bola vo IV. predmestí veľká katolícka jubilárna processia. Processia vyšla z farského kostola vnútorného predmestia, a navštívila kostol anglických mníšiek, kostol univerzitný, frantiskánov, servitov a konečne vrátila sa opäť do farského kostola IV. predmestia. Tri dni pred processiou odbavovali sa po kostoloch večer o 6. hodine večerné pobožnosti.

Miesto pochovania do mora hodíť. V Amerike viac miest zavdalo prosbu k vláde, aby Czolgosza vraha Mac Kinleyho po odpravení nepochovali do americkej zeme, ale aby ho dala hodíť do mora.

Pravda nado všetko!

Kolomanovi Tiszovi poslaná bola z Turčianskeho Sv. Martina dopisnica (na nej dom Matice Slovenskej) s osnovou: «Az összetiprandók az összetiprottnak» (Tí, čo mali byť pošliapaní, pošliapanému). Tisza bol, ako známo, na sneme povedal, že národnosti treba «összetiporni» pošliapať, rozmliaždiť. Na dopisnici boli početné podpisy.

Oheň. V spišských Strážkoch po tieto dni pánsky dvor zhorel, škoda asi 3 tisíce zlatých obnáša, nebolo zabezpečené. V spišskom Richvalde dňa 1. októbra v pánskom lese veľký oheň zúril.

Bezbožná krádež. V kostole obce Kézdivásárhely dosavád neznámy bohaprázdnik spáchal pohoršujúcu krádež. Z tabernakulumu hlavného oltára ukradli z kovového striebra zhotovenú a bohato pozlátenú monstranciu. Monštrancia posledný krát upotrebovaná bola 8-ho septembra, tabernakulum bolo síce zavreté, avšak kľuč, dľa obyčaje, nechaný bol v zámke. Pre svätý čili jubilárny rok musí byť kostol od mája až po november celý deň otvorený, aby veriaci chrám v ktoromkoľvek čase navštevovať mohli a tak sa udala krádež celkom slobodne a nezbadano. Krádež zbadal farár 1. októbra večer o 6. hodine, keď chcel začať večernú pobožnosť.

Nehoda v kráľovskom paláci. V kráľovskom paláci v budínskom hrade zastihlo Jozefa Janču, 23-ročného murára pôvodom z Moravy veľké nešťastie. Jančo na jednom vyťahujúcom nákladnom stroji chcel vyjsť na poschodie a už vtedy chcel zosadnúť so stroja, keď tento ešte nepostál. Stroj Janču pritiskol k stene a ho v pravom smysle slova rozmliaždil.

Nemlúvniatko s fúzami. Ako petrohradské časopisy sdeľujú, istá roľníčka menom Zmajewa Thionia z obce Tošno doniesla do Petrohradu jedného štvormesačného chlapca, ktorému vyšibly pod nosom tak hodné fúzky, že by mu ich mohol závidieť ktorýkoľvek vyšší gymnasista. Nemlúvňa s fúzami adoptoval jedon barbír. Zaiste k reklame nejakej masti na fúzy.

Zahryzol mu do tváre. Anton Trenčín, 35-ročný domovník v Holló-ulici pod č. 12. podohadoval sa s jedným kočišom, ktorý sa vrhol naň a zahryzol mu do ľavého líca. Domovník, ktorého opatrujú v Rochusovej nemocnici, kočiša zná len pod menom «Jóška», ktorého teraz polícia stopuje.

Vražda z pijanstva. Z Veľkého Maroša oznamujú nasledovnú úžasnú udalosť. Ondrej Jung obyvateľ veľkomarošský už od rokov oddaný bol náruživosti pijanstva. Jeho familia mala s ním opravdový kríž: bil, družgal všetko, čo mu pod ruku prišlo, ženu, deti zbil na polomrtvo, tak že ho sotva bolo možno ukrotiť. Tieto dni tiež napadol jedného svojho syna nožom, ktorý vidiac, že je otec opitý, snažil sa mu nebezpečný predmet z ruky vykrútiť. Keď bestiálny otec videl, že sa so svojim synom darmo namáha, vrhol sa naň mysliac si, že ho takýmto spôsobom povalí na zem, avšak tak nešťastne, že dlhý kuchynský nôž v ruke synovej vrazil sa rovno do prsú Junga, ktorý na mieste zomrel. Syna zatkli.

Povinnosť vojaka. Z Viedne píšú: Vojanský súd po tieto dni dokončil záležitosť vojaka Stankova Love-

nika, ktorý 6. aug. toho roku na stráži byvše, strelil na jedného 25-ročného robotníka, Sebastiana Lederera. Lederer následkom rany ešte v ten deň zomrel. Vojanský súd vyrieknul, že Kovičnik celkom správne pokračoval, keď Lederer na opätované povely nezastal, a Lovienika, že povinnosti svojej zadosť urobil, vymenoval za kaprála. Krem toho ho veliteľ pluku pochválil a preznačil na prijatie medzi žandárov.

Z biedy vrhol sa pod vlak. Dňa 5. t. m. vrhol sa pod kolesá nákladného vlaku na ostravskej dráhe na Morave jeden nádenník. Kolesá parostroja ho roztrhali. Bol už 8 mesiacov bez práce a mal živiť šesť malých dietok. Pred smrťou sa bol vyslovil viac ráz, že sa na biedu svojej rodiny ďalej dívať nemôže, že sa usmrť. Strašná je bieda, ale predsa zúfať nesmieme.

Poďakujúci prípis. Od 9 rokov trpela moja manželka na bolenie hlavy, závraty, lúpanie v údoch a bezsnivosť a ja upotrebil som od Vás odporúčaný a prospešný duplovano-elektromagnetický kríž R. B. N. 86967; jej boľastiam sa na toľko ulavilo, že sa teraz celkom zdravá cíti. Tak som Vám podľzen aj s mojou rodinou tú najväčšiu a najúprimnejšiu vďaku. — *František Hatschka*, maliar, Budapest, Gizella út 42.

Tento poďakujúci prípis obdržal pán Albert Müller, Budapest V. Vadász-uteza 42/Z., vynálezca elektromagnetického kríža R. B. N. 86967.

DOPISY.

V Novom Meste n/Váhom.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

S veľkou úctou prosím slávnú Redakciu nášeho všeobľúbeného «Kresťana», by ráčila mojich pár riadkov uverejniť.

V Novom Meste nad Váhom voľba vydržovala sa 2. októbra. — Kandidáti boli: Justin *Bieliczky*, ľudový, dr. Rudolf *Markovič*, slov. národuy a Mikuláš *Vietorisz*, liberálny. — Sriadene bolo to dobre; lebo uznať musíme, že v okresi tomto jedine tak môže ľavá strana k víťazstvu prísť, keď sú 3 kandidáti. A keby p. Markovič obzretejšie bol jednal, víťazstvo židia by nám neboli z pred nosa uchvatli! Lebo pokým p. Markovič 1—2 voličov v ľudových obciach strážiť si dal, za ten čas — v poslednú noc v St. Turej liberáli všetkých mu zajali!

Že liberáli na víťazstvo už ani nerátali — z toho vidieť, ponevác v posledný deň a v poslednú noc všetky obce tak obsadli, jako tatári a shľadávali voličov, kde koho len našli, ešte aj jedného umierajúceho žida na rukách — hlasovať priniesli. V Bašovciach u liberála —

krčmára (on hovorí, že je katolík!) cez celé dva týždne pilo sa, jedlo a fajčilo sa bez prestania — na koho konto? — to by nám on povedal; Vietoris im sluboval vicinálku cestu a rychtár mu pomáhal; ba čo viac, sám notár pobiedský i s jedným kortešom *v nočnom čase* do Bašoviec prišiel a tam u jedného liberála do komory zatvorený — každý si môže myslieť, čo robil? V Strede desiatky sa len tak sypaly... Chvála tým statočným a striezlivým občanom, ktorí peniaze judáške lebo neprijali, alebo už prijaté nazpät vrátili! — Hanba a posmech ale tým, ktorí — jako hovädá — od židov kupovať sa nechali. — Hanba aj z farnosti podolskej tým, ktorí so židmi oproti katolíkom bojovali. Špatne zdržaly sa aj Čachtice.

Najväčšiu slávu a pochvalu zaslúži obec Pobedim, z ktorej — okrem notára a žida — len jedného jediného podarilo sa im za včas rána uchytiť. Probovali síce aj tu pokúšať; no, ale náš ľud je už prebudенý, není pálenky a judáških groší žiadostivý; ľud pobiedský číta dobré knihy, dobré časopisy, rád sa poučuje, a tak není div, že kráča ruka v ruke spolu a smele pod ľudovou — kresfanskou zástavou a pokušeniam, svádzaniam liberálnym tak ľahko nepodľahne. Ľud tento je oduševnený, smelý, nepadne na brucho pred žiadnym liberálom a hotový je za svätú vec bárskeďy krv svoju vycediť. — A preto trikrát: sláva voličom pobiedským a všetkým tým, ktorí za svätú vec s nami bojovali! Poblúdlým ale prajem, aby — vstúpiac do seba — judášku mzdu nazpät vrátili a pravé pokánie činili!

Po voľbe Bašovčania na tom sa usniesli, že radšej cigáňa chcú mať na čele svojom, nežli liberála; a preto rychtárovi tabuľu rychtársku odobrali a cigánom ju odovzdali!

Ináč o zakupovaní a napájaní voličov dôkazov máme už dosť, a tak voľba napadnutá bude. — Nech žije ľudová strana!

z Perneku.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kresfane».

Po čas poslednej stupavskej voľby — dňa 2-ho októbra — tento počul som rozhovor medzi voličmi ľudovej stránky:

A. Ale strýče, povedzte mi, jako je to možné, že ten Komlőššy, ktorý jednúe, asi pred desiaty roky, židov svojimi rečiami tak veľmi prenasledoval, im rozličné hriechy a neprávosti, ukrývačstvo a všetky možné nemravnosti vytýkal, a preto im veľkým nepriateľom bol, včul je jejich veľkým priateľom? Či sa židia asnaď premenili od tej doby a ničoho zlého na sebe a pri sebe už nemajú?

B. Ó, židi sa nepremenili, *ale Komlőšši sa premenil*, a čo na nich pred tým karhal zlého, to on na nich včul už nevidí a tak to vypadá, akoby on to, čo pred tým na nich karhal, to samé aj sám si už bol oblúbil.

A. Ale predsa, jako je to možné, aby jeden katolícky kňaz, a k tomu ešte aj zlatým krížom vyznačený a biskupom na silu byť chcejúci, ostrihomský kanonik, môhol byť so židmi tak veľkým priateľom a už týmto samým, kresfanom a viere kresfanskej byť nepriateľom?

B. To len tak je možné, odpovedal tázany — opytovaný —, že Komlőššy o kresfanov a vieru kresfanskú ani najmenej sa nestará, ale stará sa len o seba. a stojí vlastne pri židoch len preto, lebo si myslí, že pomocou jejich pri terajšom židom prajnom príde na rebriku hodností ešte výšej nežli dosavád sa vyšvihne, a že ešte aj biskupskú hodnosť pri tom obsiahne!

A. Ej, bol by to veru čistotný biskup, čistotný a utešený arcipastier ľudu kresfanského, ktorý stojí pri židoch, ich podporuje a tým samým kresfanstvo a kresfanov škrtí!

Tu pristúpil k tým diškurs — dvojsmluvu — vedúcim istý Zohran, menom Vachálek, a riekol:

Ó, nebojte priatelia! Komlőššy sotvá bude biskupom a dnes za ablegáta jiste zvolený nebude, lebo moja žena Mariša, nežli som išiel na voľbu, mi riekla: «Čuješ, muž, dnes bude u nás pohrab, a pri pohrabe sa spieva «Libera» a «Requiem.» A komu spievajú Libera a Requiem, ten jiste bude pochovaný. A ja som presvedčená, že aj Komlőššymu, ktorý je liberál, naši ľudia zaspievajú Libera a spolu aj Repuiem, on pri voľbe prepadne a tak jiste pochovaný bude.

A jako to žena Zohranka Mariša Vachálek, po predku vycítila, liberálovi Komlőššymu zaspievali pri tej voľbe «Libera a Requiem!» a on pri tej voľbe dňa 2-ho októbra prepadnul a pochovaný bol.

Jeho priatelia a z ohľadu ctibažnosti jemu rovní panáci sa síce usilujú všemožne, aby ho ku životu vzkriesili a pri novej voľbe, ktorá k vôli **prepadnutému Komlőššymu a jeho priateľom na 24-ho októbra je určená**, k víťazstvu mu pomôhli; ale z tejto ráži sotvá bude múka, lebo aj pri novej voľbe, liberálovi Komlőššymu, voličia znovu «Libera a Requiem» zaspievajú, a jako to zaslúži, aj pri novej voľbe ho jistotne pochovajú.

Ľudák.

Šintava, (nitrianská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Srdečne prosím o uverejnenie týchto pár riadkov.

Len za krátky čas som môhol ešte pozorom nasledovať pohyby obyvateľov obce Šintavy, ale aj po tom krátkom skúsení môžem povedať, jak stojí tunajší ľud v duševných ohľadoch. Chvály hodný ľud je to, ktorý všetky tie vlastnosti má pri sebe, ktoré aj celé národy udržujú. Jak horlivá je pri ňom láska proti Bohu a Cirkve sv. v srdci jeho, takým plameňom horí ona aj v skutkoch jeho. Vlanejší rok si kostol z halierov, na tento sv. cieľ obeťovaných obnovili, skvele ho dali vymalovať, utešené, nové oltáre dali postaviť a so všetkým okrášlením sa na to usilovali, že by chrám boží čím milšie miesto bolo pre Pána a pre toho, kto sa tam s ním vypraváť chce. Česť

a chvála tým sv. Cirkve verným synom, jako p. Lajbort, ktorý s jeho manželkou dali postaviť do kostola dva oltáre, na hlavnej ulici krásnu sochu sv. Trojice a inšie ku cti Bohu slúžiace veci na inších miestach. Nech mu to a jeho súdruhom Kristus Pán zaplatí!

Ctený čitateľu — myslím — už aj vieš, kde, pod ktorou zástavou sa drží ľud tento bohobojný, v politických ohľadoch! Veru pod tou z lásky k Bohu, sv. Cirkve a Vlasti vytýčenou zástavou, ktorá pľapolá od Karpátov po Adriu a od Lajty po Hargitu, všade kde len kresťanské srdce bije: pod tou ľudovou. Ale jako sa ťažko nájde pšenica bez kúkoľu, tak aj v našej obci sa nachodí pár poblúdených oviec, ktorých počef sa ale proti ľudákovi, ktorí jak ohnivá na refazi držia, veľmi do ohľadu brať nemôže, bo ten malý tábor len s krivonosákov, masťné hrnce vylizováčov a z takých pozostáva, ktorí by sa radi k tým masťným haluškám dostať.

Ale ja silno úfam, že aj medzi týmito sa najdú chlapi na svojich nohách, ktorí za prednejšie si držia Krista a jeho Cirkev, svoje gazdovské a priemyselné záujmy si zastávajú, nežli za trochu s cesnakom rafinovanej masti si zašpiniť svoje kresťanské meno, zapredať svojho Spasiteľa, ktorý zaňho toľké muky a smrť podstúpil; a ja silno úfam, že po krátkom čase všetci Šintavani pod jednou zástavou, jedným hlasom, jedným srdcom budú volať s Horváthovci, Klottonovci, Holičkovci a s ostatnými udatnými ľudáci:

Nech prekvitá ľudová strana!

Nech zakapú «Bánffyhusári!» *Ľudák Šintavský.*

Obrázok čačanskej voľby!

Krv sa mi búri, ruka sa mi trasie, keď mám opísať tie smutné udalosti pri čačanskej voľbe splodené, od nenávisťi a pýchy tých, ktorým všetky city ľudskosti schádzajú, ktorý nedbajúc na nariadenia Jeho Veličenstva Pána Kráľa, ani na slobodu zákonom zabezpečenú pre voličov uhorských, všemožným spôsobom usilovali sa, aby kandidát ľudovej strany, veľk. Ďurčánsky Demeter, tento miláčik ľudu Kisuckého bol premožený.

Ešte pred voľbou bol mu zakázaný program v Ošadniciach, aj na Bistriciach. Keď sa pán veľk. Ďurčánsky obrátil telegrafične na pána ministra a vrátil sa do Rakovej, tu už bežali za ním aj s povolením od pána ministra, že slobodno mu kdekoľvek rečníť. Pán veľk. Ďurčánsky Demeter nevrátil sa viac do hore písaných dvoch obcí Ošadnic a Bistrie, preto aj ostaly tieto dve obce také, ako keď detom rodičia zomrú a tútori robia ako chcú so sirotami. — Veď sa aj jeden Ošadničian tak vyslovil, že on o veľk. pána Ďurčánskom od svojho pána ani len nepočul, že to je kandidát ľudovej strany.

Keď ale prišiel veľk. pán Ďurčánsky do Rakovej, tu sa už bolo na čo podívať: vyšli mu mládenci na koňoch a celá obec na čele p. organistu Čajdu na privítanú, a sprevádzali ho ustavičným illiovaním až do fary, kde pán Karol Hieronymi s pánom Ráthom aj so svojimi liberálnymi pajtášmi pri stole pána rakovského dekana šam-

paniu popíjali. — Keď ale veľk. pán Ďurčánsky ku ním zavítal, a Karolovi Hieronymovi liberálnemu kandidátovi ruku podal, a sa oslovil: «Ja som pane môj, ľudový kandidát a nemám kedy ku vám prisadnúť; idem prehovoriť ku tomu ľudu, ktorý ma sem sprovádzal», vtedy Hieronymi obľadnul a jeho pajtáši ostali ako zarazení.

Keď veľk. pán Ďurčánsky, začal svoju programnú reč na dvore, dobre ho všetci liberáli pri otvorených oknách počúvati, šampania im už veru nechutnula, lebo im ten neohrozený ľudový kandidát veľmi do očí zasvietil že ho veru budú spomínať; pán Karol Hieronymi, bárs nebude u nás vyslancom, ale mu aspoň to stojí mnoho pre život, čo dostal on aj jeho pajtáši v programnej reči v rakovskej fare. Toto pohostinstvo pre liberálov, ako som počul, mal dostať pán Ráth za sv. Antonka, ktorého tam do kostola daroval. (Sv. Antonka daroval liberal Ráth? No to dobre! som istý, že sv. Anton bude znamenitým kortešom za stranu kresťanskú? R.) Vám ale, drahí bratia, ct. pán Čajda a pán Alojz Bielek a Štefan Bielek aj so všetkými 18-timi ľudákmi, privolám v mene celej ľudovej strany: chvála vám za vaše čisté presvedčenia, Boh s vami i budúce! . . .

Druhého októbra všetci voličia zo Zákopčia, Rakovej, zo Staškova, z Olešnej a Podvysokej v jednom rade tiahli na vozoch ku Čaci, kde mala byť voľba. Ale jaké prekvapenie nás zastihlo, keď nás pán slúžny za mostom pod majerom oslovil, že po ceste neslobodno do mesta ísť! Všetek ten ľud sa zarazil. z vozov zišiel a jakom, krikom na slúžneho: «či my ľudáci neplatíme na cesty?» Veľk. pán Ďurčánsky nás veľmi tišil, aby sme len poslúchli a išli tade na ľavo lúkami a močiarimi až do mesta, že toto tak žiada tá sloboda v Maďarorságu! Čo bolo robiť, museli sme ísť, lebo za chrbátom slúžneho stál kordon,

Prečo ale slúžny túto cestu zabranil? Preto drahí čitateľa, že by sme neišli popred krému Policera, kde naši Bistričania, ktorých barón Popper v noci siloumocou do majera na hámroch dal dopratať, a na voze sobrať, do Čace do Hotela u Policiera doviesť a tam zavreť, strážiť, že sa z Hotela nemôhol žiaden von dostať. Pravda, že piť, jesť, fajčiť, to im veru nechýbalo ale pritom všetkom ešte niektorí plakali a boli nespokojní. Aby títo, keď pojde ľudový kandidát so svojimi voličmi popred Hotel, nezutekali, okná na Hoteli nevytĺkli. (lebo sa tak vyhrážali) musí ľudový kandidát so svojimi voličmi okolo mesta po močiaroch ísť, aby sa nestalo liberálom nešťastie.

Vám drahí bratia Bistričania, aj Ošadničania, ktorí ste z musenosti na liberálneho kandidáta hlasovali, dal pekný príklad, aj ku budúcej voľbe naučenie, (až by sa niečo takého — stalo) pán Alojz Bielek, krémár z Rakovej! Tento pán nechcel hlasovať na žiadnu stránku, ale keď už bola ostatia hodina, pán N. Č. notár mu hovorí: «Alojzko môj, musíš ísť hlasovať.» «Keď musím, to idem» hovorí tento, a postaví sa ku stolu. «Ako sa voláte» osloví ho pán präs. «Alojz Bielek.» «Na koho hlasujete?» «Ďurčánsky Demeter!» Toto tak prekvapilo židákov až hrúza, a pán notár utekal zahanbený. Mali ste všetci tak

urobiť, čo ste boli násilnosťou ku hlasovaniu vedení; veru by vám žiaden židák, ani Popper nebol kričal «daj sem čo si dostal!»

Na budúce dajte pozor na tých, ktorí obrážajú práva občianske, však vidíte, že u tých má pravda a spravodlivosť zaviazené oči; len násilnosť páchajú, drzou mocou všetko chcú previesť, o svobode občianskej ani pochopu nemajú. Tito sú smieť spoločnosti ľudskej.

Vám drahí bratia Lieskovania, buď večná chvála! lebo vy ste to jadro Čačanského okresu, že ste si stali ako múdri občania, chlap do chlapa so svojim riaditeľom Jozefom Kubica a zahanbili ste mnohých pastierov, ktorí pri nás boli, ale bez svojich oviec — alebo len z polovice niektorí pri sebe mali. Vy ale bez duchovného pastiera 58 hlasov na ľudového kandidáta veľk. Ďurčánskeho ste odovzdali! Nech si nad týmto páni rozvažujú!

Sláva aj vám drahí bratia Zákopčania! Boh vás živ aj s vaším veľk. pánom dekanom, kandidátom ľudovým! Vytrvajte aj budúce a víťazstvo nás neminie!

Sláva a chvála aj vám Klubinčania, Skaličania, Černania, Olešňania, Staskovania! Boh vás živ aj s vašimi duchovnými. Sláva aj vám Krásňania s vaším d. Ocom! na budúce vytrvajte zmužile a víťazstvo je naše, to nech nás pri budúcej voľbe nemýli, veď vieme všetci, čo sa teraz s našimi ľudákmi stalo!

Čačania, nemýlte sa, že som o vás zabudnúť. Ach to nie! Ale keď si spomeniem na veľk. pána prepošta vášho, to sa mi nemôže do taranice mojej vmestiť, čítal som o tomto pánkovi b. r. v «Kreštanovi» ako by on bol mal pochovávať «ľudovú stranu». Ej to neni pravda, tento páno by ju skriesil skorej ako pochoval. Veď som videl na moje oči, čo všetko robil, ach ako sa zarmútil, keď videl od seba oddialeného, akéhosik Darolu — z Milošovej, tak to toho páno trápilo, že zvolal «ach Bože môj, aj ten je už tam!» Vám ostatní Čačania, ktorí ste s nami boli, buď večná chvála aj s veľk. p. prepoštom! (Toto čítajúc plesá nám srdce od radosti a predsa popri tom zácitimi aj nesmierny bôl duševný. Chybili sme strašne oproti p. prepoštovi — keď boli sme zavedení. Dostali sme vtedy šesť dopisov — viete jakých, a my sme tomu uverili. P. prepošt tedy napriek toľkým napádaniam neskľátil sa, lež ako duševný obor znášal všetko bez slova a hľa teraz zahanbil a pokoril nás až do prachu! My zahanbení z prachu toho voláme: Otče, zhrešili sme proti Tebe a proti nebesám. Odpusťte! R.)

Že vám drahí voličia, Čačanského okresu pripomínam nové voľby, to máte isté! lebo Karol Hieronymi na vyzvanie za liberálneho kandidáta do Čace to pevedal, že len vtedy Čačanský mandát prijme, jestli dostane dve tretiny hlasov; a jako viete všetkých hlasovalo 550, na ľudového 235. a na liberálneho 315 — toto sú nie dve tretiny — a k tomu je Karol Hieronymi aj v Satmáre vyvolený a tak za Čačanský mandát poďakoval. Majte sa všetci na pozore pri budúcej voľbe. Nech žije náš ľudový kandidát veľk. páno Ďurčánsky Demeter!

Nech žije páno N. Učnai, predseda minulej voľby, lebo takého ešte nikdy na Čaci nebolo, aby tak sprave-

dlivo a pekne s voličmi zachádzal. — Nech žije ľudová strana a všetci jej privrženci!

Boh s nami! a zlé preč!

Obrázok tento videl a opísal

N. N., prítomný ľudák.

Od Trenčína.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Blahorodý Pán Redaktor!

Uctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Mali sme voľby a to čisté ako fabričné víno. Dokiaľ náš ľud nebude čítať časopisy a nenahliadne, že krčmy, tieto fabriky na ľudské korheľské svine sú záhubou mravov, viery, nábožnosti a hmotného dobrobytu: zatiaľ žiaden neufaj niečo lepšieho pre tento ľud, ktorý sám seba otročí, sám seba zapovrhá a povedomie svoje, že je slobodným krajinským občanom vo svojom jedinkom ešte práve volebnom — zapredáva. Počúvame že v hornom Trenčiansku naverbovali nočného času sedliakov, poopíjali, a v krčme ožratých za celú noc v maštálach, v chlievoch ako mangulice ožratých držali ku voľbe, kde sa bili celú noc až vojsko muselo vkročiť medzi nich; rozohnať ale ich nerozhnali.

Ale ľudu! ešte sa ti oči neotvorily, že si otrokom tej besnice, ktorá to v nivoč obracia na tele, na duši, na zdraví, na majetku? V krčme tratíš nábožnosť, vieru, zdravie, majetok, pokoj familie. Tu ti obrážajú tvoje citi náboženské, potupujú tvoje duchovenstvo, bez ktorého náboženstvo jestvovať nemôže; tu sa zlorečí P. Bohu a Spasiteľovi sveta; tu spravia z teba svinu, opicu, zobráka a vyhodia ňa na hnoj keď ňa tá besnica zo všetkého vy-zlečie.

Skúsenosť nás naučila, že či židovská, či kresťanská krčma a tieto často horšie od židovských — sú tvôj zlomkrk viery, dobrobytu. Tieto s tebou v politických právač ne-držia, sú všade proti tebe, len vtedy sú s tebou, keď tam piješ, troviš, kupuješ, sú na strane tvojich peňazí. Prečo si ty s nimi, keď sú oni všade proti tebe? Ukáž, že nie si otrokom besnice.

Čo by osožila bárs aj zlatá licencia krčmárovi, keď by si besnice ukázal chrbát? Páni nepôjdu veru piť, z tých on málo utrží, a ty za tvoje mozole si dáš nadávať, sa necháš obrážať, tvojého Boha a vieru urážať! Ako zodpovieš, za to v hodine smrti? Dobre! buď otrokom tvojich nepriateľov — ale sa nikdy neponosuj, len sám na seba!

S Bohom!

Ľudák od Inoveca.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť, alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35*. Kto posielate dopis alebo článok, len takito nech píšú: *Edvard Sándorfi redaktor Kreštana, Budapest, József-körút 35*.

E. Blechay Žilina. Výborne, výborne! Sme Vám veľmi poďačný.

A Kmeť, R. Osvald, Fr. Sasinek. R. Rehák, Tichomir, Dlhomir a iní slavní spisovatelia a básnici, ktorí ste nás Svojimi príspevkami poctiť ráčili: Boh všemohúci ráč Vám všetkým časným i večným dobrým odmeniť Vašu šľachetnú ochotu. Takého šťastia sme si nikdy neúfaly! I ráčte prepáčť, že nám nateraz nenie možno osobnými listami sa Vám poďakovať. Do Krestana ide dopisov sila, máme prácu aj s «Listami sv. Antona» s kalendárom 8 hárkovým a ešte je aj iné — nuž človek veru ani nestačí.

Zaosek. Práce vaše pripravujeme pod tlač. Ale pomocníkovi nášmu to príliš pomaly ide. Čo týče sa podobizne, sme za to aby ona bola z novších čias. Jednu máme u seba, ktorá by sa tiež mohla upotrebiť. Knižka výnde z tlače zajiste už až k vianociam.

Do Perneka. Meno Vaše sme neuvěřjnili. Poštári nám kde tu robili pletky počas volieb.

Pánom poštárom: Noviny naše riadne expedujte, listy otváraj sa nepovažujte — lebo už sme dvoch poštárov dali odstrániť pre takéto veci. Šetríte si chleba!

L'udák Pezinok. Teda pp. Bartovič Polony a Masárik ráčili v poslednu chvíľu odskočiť k liberálom. No čo majú z toho? Tak robia len zadlžení strachoprđi, ale čestný muž nikdy také neurobí.

Halmešský Iudák. V takom páde veru ani na takého velebného netreba počúvať. Že biskupi sú vraj tiež liberáli? A kto sa to opováži povedať? Biskupi nemiešajú sa do politiky je pravda, ale čo týče sa liberálnych cirkevno-politických novôt, o tom boli dali všetkým veriacim úpravu. A z tejto úpravy nik nevyčíta toho, že by poriadny katolík smel byť liberálom.

M. J. Grinava. Len pracujte na Iudáka pri náhradnej voľbe. Naše výhlady sú u nás veľmi dobré.

Do Byttčice. Ráčte prepáčť. Oznam ten pripravili sme síce pod tlač, ale následkom mimoriadne veľkého návalu dopisov sa nám stratil a vyhľadávať nám ho je ťažko, ba temer nemožno. Prosíme ponížene, keby ráčili ste nám to ešte raz doposlať.

Do Zákopčia. Upozornenie Vaše prišlo nám už pozde, pri tom všetkom usilovali sme sa poslúžiť dobrej veci čo najlepšie. Po čas volieb bolo práce dost a mi snázili sme sa prebudiť naše slovenské okresy. Ako výsledok dokazuje, chvála Bohu nie bez zdaru.

Fr. Kl. Vďaka za doposlané básne. Len pokračujte, buď Vám heslom: radšej málo a dobre. Ale treba Vám dobré básne čítať. Obstarajte si Detvana od Sládkoviča. Dostať: J. Gašparik, knihkupec, Turócz-Szt.-Márton. Ak ste ešte mladý a poslúchnete nás, bude z vás basnik dobrý.

Do Rovného. Aj Váš dopis sme museli si odložiť. Snád budúce.

J. Sz. Košice. List sme obdržali i pokroky potrebné urobili. Ale veru málo môžete mať nádeje. Uspokojte sa a trpte. Ste tam potrebný. Zajiste, je to völa Božia.

Prosba.

Prestavanie a zariadenie dvüch škól v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojich chudobných veriacich. Dobre vediac, s jak veľkou radosťou prijali čitateľa veľacteného katolíckeho obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolícke školy našej drahej vlasti statní učitelia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolícké obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavaniu a zariadení tých hore pomenovaných škól svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolícké obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskavi svojimi milodarmi prispieť k prevedeniu tohto šľachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povdačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasieľať na meno nižepodpísaného.

Dano v Nitraboje (pošta v mieste), 8-ho augusta roku 1901.

Ján Boll, farár.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

Číslo 33—24.

Po 10 korún: Juraj Bulla a Helena Mores; Pavel Dolyák 8 kor.; Karol Szedélyi 6 kor.; Banka v Ružomberku 5 kor.; N. E. 5 kor.; Peter Vjecha 4 kor.; po 2 kor.: Ján Czvincsek V. Divina; Ignác Radlinszký; Vilma Šeffcsik; Ján Hattyár; Greškova; Kaczvinszky Szepes-Teplicz; Ján Kubik Zsákócz; Juraj Andreidesz Poprád; po 1 kor.: Ignác Adamik Varin; Eduard Zsidek; Karol Piovarcsy; Jozef Paulovics; Tholt; Anton Šlefčik; Divéky; Karol Pollágh Felka; Sporiteľna v Sobote; Genersich; Maria Polyák; obec Hunfalu; Grinwalsky Müllenbach; Ondrej Zbell Batisovce; po 40 h.: N. N.; Žofia Borsek; Žofia Smetanay; Michal Pekucha; T.; N.; N. N.; po 20 h.: Brodno; K. K.; N. N.; Martin Bukna; N. N.; Prohászka; Michal Danda; Ján Árvay; K. J.; D. Zs.; Ondrej Oreska; Martin Vozák Kravjan; N. N.; Verner; Horka Ján; Horenic Barsak; po 30 h.: Michal Drien Horenice; N. N.; Kubach; Tholt; J. J.; N. N.; Szmutný 50 h.; Ondrej Kuchar 5 h.; L. J. 60 h.; Šimon Kobek 10 h.; František Zauner 60 h.; Ján Mihálik Matheócz 80 h.; N. N. 27 h.; Ondrej Opršal Púchovo 60 h.; Omega Vikartovce 2 kor. Číslo 1—34. Summa 3777 korún 20 halierov.

K nášmu obrazu.

Pravda nado všetko! — Obraz náš predstavuje súdnu sieň, v ktorej práve vyriekli prísny trest nad dámou zo stavu vysokého. Musela spáchať zločin veľký. Matka jej omdlieva, keď vidí, jako odvádzajú ju strážni. Sudcovia a obecnstvo prejavujú ustrnutie nad pádom tak vzdelanej osoby. Ale súd je spravdivý a zmeniť sa viacej nedá. Nuž bodaj by všade bolo platné: Pravda nado všetko.

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženostou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskavi nás svojimi milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášeho kostolika jeden Organ dať postavili, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudí, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nízudánú adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradí. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1901. 25-ho septembra. V mene cirkevníkov

Pavel Pavlovský, učiteľ.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Štiavnická kalvária. Na pamiatku 150-ročného jubilea složil Árpád Hidvéghy, farár belianský. Pre slovenský ľud prispôbil Fr. Richard Oswald, správca fary teplanskej, censor diecesánsky. 196 strán. Viazaná v plátne. S veľmi utešenými obrazmi. Cena 60 krajeiarov. Čistý výnos venuje sa na vždy výlučne len Kalvárii. Snažne odporúčame.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 8. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

«Listy Svätého Antona». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 8. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28/a.

Novinky tieto zaobierajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby byly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecenstvo veľmi prajne. Vychvalujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi žehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. Juraj Császka verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Nuž veru je to aj pravda, že tieto lacné a veľmi zaujímavé, mravnopoučné noviny nemaly by chybovať v žiadnom dome katolíckych Slovákov.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecenstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·60—8·20 kor., peštianska 7·60 8·10 kor., z Báčky 7·60 kor., banátská 7·35—7·85.

Raž: 6·50—6·80 kor.

Jačmeň: na krm 5·80—6·05 korun, do pälence 5·95—6·15 kor., na várku 7·— — — — kor.

Kukurica: 5·20—5·30 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·60	24·80	24·—	23·20	22·60	22·—
		6	7	7½	8	
		21·—	18·40	16·40	11·—	

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·80 korun, hrube 9·— korun.

Ovos: 6·40—6·70 kor.

Strova: Fazula veľká biela a okruhlá po 6·75—7·10 brnavá 6·25—6·60, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50 — — — —. Hrach: 11·80—12·00, lúpaný 20·— — — —. Šušovica horšia 10·— — — —, lepšia 13·00—14·— — — —. Mak: 25·00—27·00, všetko po 50 klgr.

Lekvár srbský transito 17·75—18·25 po 50 klgr.

Semená: Červená datelina nová — — — —. Lucerna 43·— — — — 38·— — — —, všetko 50 klgr.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina $\frac{3}{100}$ 48·— $\frac{4}{100}$ 48·75 — — — —, udená dobrá slanina 48·50 — — — — po 50 klgr.

Petrolej trojkrížový 45·00, dvojkrížový 38·00 za 50 klgr. netto.

Olej repcovy 83 korun za 100 klgr.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercy prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; teľaciny k. 370—390; pitlingy — — — —; koňaciny vrázkované k. — — — —; tažené k. — — — —

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — — —. väčšie — — — — metr. cent.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby

50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal. (36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlatiť obrazy lebo zrkadlo spolu so štetcom 1 fl'áša 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov Brüll

diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-utcza 46.

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

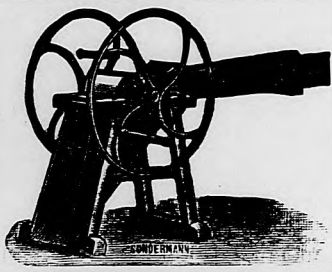
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mláťačky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsievačky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámanie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franco.

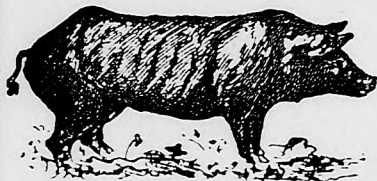
MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trenčsénmegye.)

Tí páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrlšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti dúlu sviň,

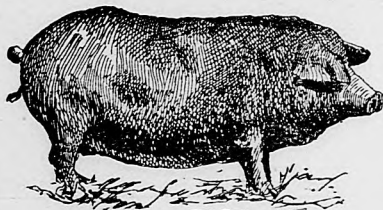
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou sluhou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielam

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch, križov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kostí, organismus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. is návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaní, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atd. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na pľúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripaní atd. Vela vďakočinení potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčev bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať je možné v temešvárskej mestskej lekáreň, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Dvojnásobne elektromagnetický križ

Nie Voltov križ!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, prostriedok!

klopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov, pohľavným nemociam, chladným rukám a nohám, krčom srdca, opilepsii, Nie tajní mokrosti posteľe, slabosti, záduhu, isebli, blaďosti závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. ě.

I 20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že mój apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická križ nr. 86967 na základe svojej vmeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím mój apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenziu. S doberkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposielam hlavnú ústrednú predávajúcu miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.